

ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

8901 Zalaegerszeg, Kossuth L.u.17-19. Telefon: 92/502-106, fax: 92/502-101

..... napirendi pont

ELŐTERJESZTÉS

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése
2019. december 12-i ülésére

Tárgy: ÖKOVÁROS program, Zalaegerszeg a klímavédelemért

Előterjesztő: Balaicz Zoltán polgármester

Készítette: Műszaki Osztály
Tánczos Zsolt környezetvédelmi szakreferens

Tárgyalta: Humánigazgatási Bizottság
Műszaki Bizottság
Gazdasági Bizottság

Törvényességi és tartalmi-formai szempontból ellenőrizte: Önkormányzati Osztály
Zsupanek Péter

Tisztelt Közgyűlés!

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelten fontos feladatának tekinti a város környezeti állapotának megőrzését, javítását, a civilizációs fejlődés káros hatásainak megelőzését és mérséklését, a környezettudatos szemléletformálás és közösségi szerepvállalás elősegítését. Városunk nem csak alapelveket fogalmazott meg és célokat tűzött ki, hanem lehetőségeihez mérten tesz is azok - fenntartható módon történő - megvalósítására.

Ennek érdekében csatlakoztunk a Nemzetközi Klímavédelmi Under2 Koalícióhoz, melyben a szövetség tagjai vállalták, hogy 2050-re 80%-kal csökkentik az üvegházhatást okozó szén-dioxid kibocsátásukat az 1990-es évekhez képest. Beléptünk továbbá az Európai Polgármesterek Szövetségéhez, ahol 2030-ig a szén-dioxid kibocsátás legalább 40%-os csökkentésére tettünk vállalást. Eléréséhez önkormányzatunk kidolgozta a Fenntartható Energia- és Klímaakciótervet (SECAP), melynek célja a város fosszilis energiafogyasztásának a csökkentése, a megújuló arányának növelése, valamint a klímaváltozás helyi szintű hatásainak csökkentése, az azokhoz való alkalmazkodás elősegítése. Vállaltuk továbbá, hogy önkormányzatunk 2020-ra klímastratégiát dolgoz ki, melyben tíz évre határozzuk meg az intézményrendszer energiatakarékos felújítását, valamint olyan új beruházások kezdeményezését, melyek segítségével a leghatékonyabb és legbiztonságosabb módon teljesíthetők az energiafelhasználás terén elérendő célszámok.

Önkormányzatunk 2010-ben indította el az az ÖKOVÁROS programot, mely a megújuló energiák széleskörű alkalmazására, az energia felhasználás csökkentésére, a környezetterhelő (szennyező) anyagok és hulladékok minimalizálására, a zöldfelületek fenntartható gondozására, valamint a hatékony környezeti nevelésre tették ajánlásokat. Ehhez kapcsolódóan, a 2019-2024-es önkormányzati ciklus kezdetén most elkészítettük az "ÖKOVÁROS program, Zalaegerszeg a klímavédelemért" koncepciót, amelyben a megfogalmazott célok megvalósulása elősegíti egy olyan jövőkép kialakulását, ahol Zalaegerszeg egy energia- hatékony, élhető, fenntartható és „zöld” megyeszékhellyé válhat. A város vezető szerepet tölthet be a régióban az újrahasznosítás, a megújuló energia hatékony felhasználása, a fenntartható zöldfelületek kialakítása, valamint a közösségi közlekedés fejlesztése terén.

A program előfutáraként ez év júliusában meghirdettük azt a célt, hogy 2019-2024 között, 5 év alatt ültessünk 5 ezer fát Zalaegerszegen. A kezdeményezésre október végéig a város több pontján - az ott élők bevonásával - közel 500 fa került elültetésre, novemberben pedig egy alapítvány támogatásával és civilek (óvodások, iskolások, magánszemélyek, egyesületek...) segítségével 6.700 fa ültetése valósulhatott meg a Parkerdőben. Az 5 évre kitűzött cél ugyan idő előtt teljesült, de az akció tovább folytatódik, mivel egyre többen jelzik faültetési szándékukat. Így nem lehetetlen 2024-re akár a 10 ezer új fa elültetése sem.

A fentiek figyelembevételével a klímavédelem elősegítésére az elkövetkezendő években jelentős forrásokat kívánunk fordítani. Többek között az egészséges ivóvízellátásra és a biztonságos szennyvízkezelésre, illetve a búslakpusztai hulladéklerakó környezetkímélő megoldással történő bővítésére. A károsanyag kibocsátás csökkentésére 2024-ig az Elena program keretében 10 milliárd forint pályázati támogatást nyertünk el, ebből terveink szerint újabb napelem park épülhet, valamint 20 önkormányzati intézményre napelemeket helyezünk el, 15 önkormányzati intézményen pedig energetikai korszerűsítést hajtunk végre. A városban eddig 17 elektromos gépjárműtöltőt építettünk ki és terveink szerint számuk tovább bővíthet; az önkormányzat és az önkormányzati cégek pedig elektromos meghajtású gépjárműveket szerezhetnek be. Hosszabb távú célunk, hogy a helyi tömegközlekedésben csak alacsony kibocsátású, illetve elektromos, vagy földgáz/CNG meghajtású buszok közlekedjenek. Néhány év alatt 25 km új kerékpárutat építünk, hogy minél többen tudjanak

a mindennapokban akár a munkahelyre is kerékpárral közlekedni. Folytatjuk a gyermekek környezettudatos gondolkodásának formálását, a zöld óvoda, az ökoiskola iskola, a zöld campus programokat, illetve a környezetvédelmi közösségi akciókat. 2020-ban kísérleti jelleggel a Munkácsy Mihály Szakgimnázium és Szakközépiskolában bevezetjük a „PET palack mentes iskola” programot, illetve az országos Restart sportfesztivál is környezetvédelmi elemekkel bővíthet.

A klímavédelmi célok megvalósítására tervezett irányvonalakat jelen előterjesztés 1. számú melléklete tartalmazza.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése *Humánigazgatási Bizottsága* 17/2019. sz. határozatával egyhangúlag – 16 igen szavazattal – támogatta a határozati javaslatban megfogalmazottakat.

A *Műszaki Bizottság* 153/2019. számú határozatával az előterjesztést egyhangúlag-13 igen szavazattal- támogatta.

A *Gazdasági Bizottság* 177/2019. számú határozatával az előterjesztést 14 igen, egyhangú szavazattal támogatta.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a koncepcióban foglaltakat elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése egyetért az előterjesztett ÖKOVÁROS program, Zalaegerszeg a klímavédelemért elnevezésű koncepcióval, egyben felkéri a polgármestert, hogy évente számoljon be a koncepció előrehaladásáról.

Határidő: minden év március 31.

Felelős: Balaicz Zoltán polgármester

Zalaegerszeg, 2019. december 5.

Balaicz Zoltán
polgármester

ÖKOVÁROS program, Zalaegerszeg a klímavédelemért

Jelen koncepció célja a város fosszilis energiafogyasztásának a csökkentése, a megtermelhető megújulók arányának növelése, továbbá a klímaváltozás helyi szintű hatásainak csökkentése. A megfogalmazott célok elősegíti egy olyan jövőkép kialakulását, melyben Zalaegerszeg egy energiahatékony, élhető, fenntartható és „zöld” megyeszékhellyé válhat. A város vezető szerepet tölthet be a régióban az újrahasznosítás, a megújuló energia felhasználása, a fenntartható zöldfelületek kialakítása, valamint a közösségi közlekedés fejlesztés terén. A megfogalmazott célok az önkormányzat anyagi lehetőségeinek és a pályázati forrásainak függvényében valósulhatnak meg.

1. Helyben előállítható, megújuló energiaforrások használatának növelése

Az emberiség környezetszennyező és energia pazarló életvitele hosszú távon a természeti erőforrások kimerüléséhez vezethet, ezért a fosszilis energiahordozók helyett egyre inkább az alternatív energiaforrások kerülnek az előtérbe. A fosszilis tüzelőanyagok mennyisége korlátozott és belátható időn belül kimeríthető készletei miatt nem alkalmasak arra, hogy egy fenntartható energiagazdaság épüljön rá, ezért a megújuló energiaforrások hasznosítása jelenthet megoldást, környezettudatos szempontok által vezérelve. Korábban elkészült - város energiafüggőségének csökkentése céljából, illetőleg az alternatív energiaforrások alkalmazására - Zalaegerszeg Smart City 2050, 100 % megújuló energetikai tanulmány és cselekvési terve. A megújuló energiaforrások használatának növelésére az alábbi projektelemek kerültek meghatározásra:

- szennyvíztelep hőhasznosítása;
- nap, szél, vízi és geotermális energia hasznosítása;
- biogáz (biometán) felhasználás;
- energiahatékonyság növelése;
- hőszivattyúk alkalmazása;
- közlekedés;
- villamos energia;
- gazdaságfejlesztés energetikai vonatkozásai;
- hidrogén energetikai szerepe és lehetőségei;
- biomassza hasznosítása;
- Smart Grid rendszerek (okos hálózat) alkalmazási területei;
- energiatárolás alkalmazási lehetőségei;
- zöld beszerzés alkalmazása.

2. Intézmények energiahatékonyságának növelése

Az energetikai „fejlesztések” közül messze a hatékony üzemeltetésbe való „befektetés” mutatja a legtöbb megtérülést. Ez sok esetben egyáltalán nem igényel sem eszközbeszerzést, sem beruházást. Az üzemeltetés hatékonyságát ezért elsősorban rendszer felülvizsgálattal, szorosabb monitoringgal, szakmaiság emelésével, intézkedési terv kidolgozásával, környezettudatos gondolkodásmód kialakításával, rendszer beszabályozásával, illetve egyéb megoldásokkal (pl. időkapcsoló, szakaszoló beépítése) kell biztosítani. Az energia megtakarítás további módja lehet a létesítmények koordinálását szolgáló energiamedndsment kialakítása, ami tovább csökkentheti az energiára fordított kiadásokat. Az energia- hatékony üzemeltetés mellet, a rendelkezésre álló forrásokat figyelembe véve, támogatni kell az épületek energetikai felújítását az alábbi megoldások alkalmazásával:

- nyílászáró csere;
- külső homlokzat és tetőszigetelés;

- világítás és fűtéskorszerűsítés;
- csapadékvíz gyűjtés (öntözővíz felhasználásra);
- árnyékolástechnikai megoldások (pl. zöld fal, zöld tető);
- megújuló energiaforrások (fotovoltaikus rendszerek);
- okos mérők alkalmazása;
- energiatakarékos vízadagolók.

3. Fenntartható hulladékgazdálkodás

A keletkező hulladékok mennyisége - többek közt - a fogyasztói szokások és az életmód változása, valamint az életszínvonal emelkedése miatt jelentős és folyamatos emelkedést mutat. A fenntartható hulladékgazdálkodás alapvető célja, hogy a lerakásra kerülő hulladék mennyiségét minimalizáljuk, ennek érdekében az alábbi alapelveket kell figyelembe vennünk:

- Hulladék keletkezésének megelőzése, a keletkezett hulladékok veszélyességének csökkentése.
- A szelektív hulladékgyűjtés optimalizálása.
- A hulladékok újrahasználatának, újrahasznosításának, újrafeldolgozásának támogatása.
- Energetikai hasznosítás lehetőségének vizsgálata.

4. Fenntartható vízgazdálkodás

A jövő integrált vízgazdálkodásában az anyagforgalmat a lehető legtöbb helyen körré kell zárni. Egy adott vízmennyiséget nem csak egyféle módon lehet felhasználni. A kaszkád elv szerint a vizet mindig a következő fokozat megkívánta tisztasági állapotba kell hozni, vagyis fokozatosan még több felhasználási módot is lehet alkalmazni az elszennyeződés után. A települési vízgazdálkodásnak szervesen illeszkednie kell a térségi, illetve az országos vízgazdálkodás rendszerébe. A takarékos és átgondolt felhasználási alapelveknek itt is ugyanúgy kell érvényesülnie, ebből következően az emberi vízfelhasználás tervezését három alapelvnek kell vezérelnie:

- minél kevesebbet használjunk,
- minél kevésbé szennyezzük el,
- minél többet forgassunk vissza.

4.1. Szenny- és csapadékvíz

A csapadékvíz elvezető rendszereket terhelő szennyezőforrások, az illegális bekötések felderítésére/felszámolására intézkedések megtétele szükséges, melyek elősegítik a csapadékvíz minőségének javulását, csökkentik a környezetterhelést és a szennyvíztisztító telepre érkező szennyvízhozamot, valamint a Zala folyó szennyezettségét. A fenntartható városi vízgazdálkodási stratégiát az alábbi célok jellemzik:

- városi lefolyás csökkentése a csúcs- vízhozam redukálása céljából;
- szennyezés csökkentése a szennyezőanyagok összegyűjtése és kezelése révén;
- csapadékvíz visszatartása és lehetőség szerint maximális felhasználása;
- városkép javítása a vízfelületek megjelenítésével és beillesztésével a funkcionális zöldövezetekbe;
- infrastrukturális költségek csökkentése, például a csapadékvíz zöldfelületekre vezetésével.

4.2. Ivóvíz

Az ivóvízhiány az a világméretű jelenség, amikor az emberi társadalom édesvíz-igénye meghaladja a rendelkezésre álló mennyiséget. Föld vízkészleteinek csupán 2%-a iható, öntözhető édesvíz és az

egész világon egyre jelentősebb az ivóvíz felhasználásának mennyisége. Városunk ezért is tekinti kiemelt feladatának a vízbázis védelmét és felhasználásának minimalizálását. A fenntartható ivóvíz gazdálkodást többek közt az alábbiak alkalmazásával kívánjuk biztosítani:

- Vízfogyasztás csökkentése vízadagolók felszerelésével.
- Okos mérők alkalmazása és Smart Grid rendszerek (okos hálózat) kialakítása.
- Város zöldfelületeinek és az útfelületek hőségben történő locsolása, valamint az útfelületek gépi seprésére felhasznált víz felszín alatti vízből történő biztosítása.
- Vízbázisok kiemelt védelme.

5. Közlekedésfejlesztés, fenntartható mobilitás

Városkutatás Kft. által készített I. ütem révén a hazai megyei jogú városok közül Zalaegerszegen készült el az első SUMP helyzetfeltárás, amely mutatta a város elkötelezettségét a környezetbarát közlekedési módok iránt, valamint az igényt az uniós források elérhetőségének hatékonyabbá tételére. 2016-ban a Mobilissimus Kft. elkészítette Zalaegerszeg Fenntartható Városi Mobilitási Terv (SUMP) II. ütem dokumentumát. A SUMP II. ütemének kiindulópontja az I. ütemben elkészült helyzetértékelés volt, továbbá a célrendszerrel foglalkozó munkarészek, figyelembe véve az azóta eltelt időszak Zalaegerszeget érintő változásait, valamint a SUMP-ok készítésére vonatkozó iránymutatások hazai megszületését és evolúcióját. A II. ütem elkészítése révén vált teljes értékűvé Zalaegerszeg fenntartható városi mobilitási terve, nevezetesen a helyzetértékelés frissítésével, a cél- és eszközrendszer pontosításával, a projektek értékelésével és rangsorolásával, a megvalósítás előre vetítésével, valamint a kitűzött célok mérhetővé tételével. A Mobilitási Tervben az alábbi célok kerültek megfogalmazásra:

- A térségi közösségi közlekedési kapcsolatok erősítése a vasút szerepének növelésével.
- Zalaegerszeg bekapcsolása a gyorsforgalmi úthálózatba.
- A belváros komplex forgalomcsillapítása és a szükséges keretfeltételek biztosítása.
- Városon belüli tehermentesítő utak fejlesztése.
- Lakóterületek komplex forgalomcsillapítása.
- Városon belüli mobilitási kapcsolatok javítása.
- A helyi közösségi közlekedési hálózat újragondolása.
- A városi kerékpáros hálózat felülvizsgálata és a kerékpáros rendszer teljessé tétele.
- Városrészek közötti közúti kapcsolatok javítása.
- Vasútvonalak és főútvonalak elvágó hatásának mérséklése.
- Gazdasági területek hivatásforgalmi elérhetőségének javítása.
- A közösségi közlekedési szolgáltatások hálózati, menetrendi és tarifális integrációja.
- Térségi kerékpáros kapcsolatok kiépítése.
- Fenntartható, környezetbarát mobilitási rendszer.
- Szemléletformálás, mobilitás tudatosság erősítése.
- Közösségi használaton alapuló közlekedési módok feltételeinek megteremtése.
- Minőségi közösségi közlekedési közszolgáltatás megteremtése, a járműpark megújítása.
- Alternatív üzemanyagok és hajtásrendszerek elterjedésének ösztönzése.
- Közlekedésbiztonság feltételeinek javítása.

6. Zöldfelületek fenntartható kialakítása, gondozása

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése ZMJVK 62/2016. (IV.14.) számú határozatával elfogadta 2016-2020 időszakra vonatkozó Zalaegerszeg város Zöldfelületi Stratégiáját és annak Cselekvési Tervét. Az új Stratégia készítése során egy olyan jövőkép került megfogalmazásra, mely

a város településfejlesztési céljait támogatja a szakmai kereteken belül. A fenntartható, jövőbemutató zöldfelület gazdálkodással szeretnénk hozzájárulni a város lakosságának és a városba érkezők jó közérzetéhez. Ennek megfelelően a kiültetéseknel olyan cserjék és évelő növények alkalmazása történik, amelyek zárt állományt adnak, csökkentve a fenntartási igényeket, illetve az alkalmazott tőtávok is a gyors záródást hivatottak elősegíteni. A fajták kiválasztásánál elsődleges cél az adott helyszín ökológiai viszonyait legjobban toleráló, valamint a kártevőkkel szembeni nagy ellenálló képességű növényfajok kiültetése. Kiemelt cél a város faállományának szükségszerű cseréje, a faegyed szám növelése és a magas fenntartási költségű egyényári kiültetések csökkentése (évelő növények alkalmazásával).

Fenntartható zöldfelület fejlesztés, gondozás szempontrendszer

- Fenntarthatóság szempontjainak messzemenő figyelembevétele.
- Zöldfelületek használati értékének fokozása a közterületek élővé tétele érdekében, tekintetbe véve a lakossági igényeket.
- Invazív növényfajok lehetőség szerint teljes kiirtása, illetve a fajok város zöldfelületeibe történő behurcolásának megakadályozása.
- Jelentős allergén hatással rendelkező növényfajok egyedszámának csökkentése, allergén növények telepítésének csökkentése.
- Meglévő koros, de egészséges faegyedek megtartása.
- Megfelelő árnyékoltság biztosítása különösen parkolók, fásított közterek, utcák esetén a hősziget hatás csökkentése érdekében.
- Burkolt felületek arányának csökkentése, csapadék áteresztő burkolatok alkalmazása.
- Többszintes növényállomány kialakítása a nagyobb biodiverzitás (biológiai sokféleség) kialakulása érdekében.
- Méhlegelőnek alkalmas növényfajok telepítése.
- Madárbarát kialakítás fészkelő helynek, táplálkozásra alkalmas növények telepítése.
- Vizes architektúra elemek számának növelése a kedvezőbb mikroklíma biztosítására.
- A zöldterületek áttekinthetőségének biztosítása a szubjektív biztonságérzet fokozása érdekében.
- Nagyobb méretű és magasabb minőségű zöldfelületek kialakítása a fejlesztések esetén.
- Utcai sorfák esetében fontos, hogy méretükben és várostűrőségükben alkalmazkodjanak a rendelkezésre álló helyhez. Kifejlet korukban ne nőjenek sem a meglévő légvezetékek védőtávolságába, sem a közlekedési területek úrszelvényébe.
- Alacsony fenntartási igényű, tág tűrésű, nagy díszértékű fajtákat kell választani figyelembe véve az adott terület talajadottságait, mikroklímáját.
- Növénytelepítéseknél vizsgálni kell az őshonos fajok és hazai fajták felhasználásának lehetőségeit. Extenzív fenntartású zöldfelületek esetében dominánsan őshonos fajok alkalmazása kívánatos.
- A telepített növények beszerzése lehetőleg helyi termelőktől történjen, csak egyedi esetben származzon 60 km-es körzeten kívülről.
- Csapadék- vagy felszín alatti víz felhasználása a zöldfelületek öntözésére.
- Magasépítési beruházásoknál kívánatos megvizsgálni a zöld tetők és zöld homlokzatok kialakításának lehetőségét.

7. Környezettudatos gondolkodást elősegítő szemléletformálás

Az ökológiai válság korszakában a környezeti nevelés világszerte és Magyarországon is egyre inkább felértékelődik. Ma már a természettel, környezettel való kapcsolat újraértelmezésére van szükség. A környezeti nevelés a jövőre irányul, a jövő kihívásaira való felkészítés, a jelen nehéz

körülményei között. Átfogó célja elősegíteni a környezettudatos magatartás kialakítás annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítse az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát.

A környezettudatos gondolkodást kialakító szemléletformálásokat az alábbi módokon kívánjuk biztosítani:

7.1. Oktatási, nevelési intézmények

A környezeti nevelés ezen színterein kiemelt szempontként jelennek meg az alábbi alapelvek:

- Természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Figyelem felhívása a természet értékeire, szépségeire.
- Gyermek érzékenyítése a környezeti problémák iránt.
- Természet sokszínűségének megismertetése, a változások közös felfedezése.
- Környezettudatos életvitel kialakítása.

Zöld óvodák

Már óvodáskorban meg kell kezdeni a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva a környezettudatos életmódra nevelést, amely remélhetőleg a gyermekekben tovább erősödve végigkíséri őket életük folyamán. Ennek egyik hatékony módja az zöld óvoda program. Lehetőségeinkhez mérten támogatni kell az óvodák minél szélesebb körű bevonását a kezdeményezésbe, illetve az örökös cím elnyerésére.

Öko iskolák

Az illetékes minisztériumok közös pályázatán az iskoláknak minden tanévben lehetőségük van az öko iskola cím elnyerésére. Az öko iskolákban nem csak a tanításban érvényesülnek a környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiájának elvei, hanem az iskolai élet minden területén; az iskola működtetése terén éppúgy, mint a gyerekek étkeztetése vagy a táborok szervezése során. A helyi környezeti értékek és gondok részét képezik az iskola pedagógiai munkájának, a helyi pedagógiai programba beágyazottan. Lehetőségeink szerint biztosítani kell az iskolák minél szélesebb körű bevonását a kezdeményezésbe, illetve az örökös cím elnyerésére.

Zöld Kampusz

A Budapesti Gazdasági Egyetem zalaegerszegi Gazdálkodási Karán valósult meg a Zöld Kampusz Zalaegerszeg mintaprojekt. A beruházás eredményeként sor került többek között a tanszéki épület komplett épületenergetikai felújítására, aminek következtében korszerűsítették a hő- és tetőszigetelést, valamint a fűtésrendszert. A projekt során bevezetésre került a környezetirányítási rendszer, amelynek köszönhetően csökken a Kampusz hulladéktermelése, továbbá kiépítésre került az esővíz-hasznosító rendszer, ami a vízfogyasztásának csökkenéséhez járul hozzá. A fejlesztés keretében az intézmény közel 17 hektáros területén keletkező nagy mennyiségű zöldhulladék hasznosítására kiépült a szervezett komposztálás, a keletkező humuszt a bio kertben használják fel. A Kampusz két központi területén pedig szelektív hulladékgyűjtő sziget jött létre. A komplex fenntarthatósági program során a hallgatók, oktatók és munkatársak mellett Zalaegerszeg, Zala megye lakosai konferenciák, fesztiválok, vetélkedők és a Kampusz területén kialakításra kerülő tanösvény segítségével ismerkedhetnek meg az energiahatékonyságra és a megújuló energiaforrások alkalmazására vonatkozó fejlesztésekkel és a fenntartható életmód elemeivel. A projekt fenntartási időszakában eddig is több ezer zalaegerszegi és városkörnyéki lakos (főleg általános- és középiskolás diák) ismerhette meg eredményeiket és vehetett részt programjaikon.

7.2. Lakosság, civil szervezetek

Kiemelt jelentőséget kell kapnia a környezetbarát fogyasztói magatartási formák kialakítását, formálását célzó programoknak. A környezettudatos fogyasztói réteg vásárlási döntései környezetvédelmi szempontból is racionálissá válnak, ami nagyban csökkentheti a környezet terhelését. A jövőben az alábbi programokkal, kezdeményezésekkel tovább lehet színesíteni a környezeti nevelés elősegítését:

- Civilek és egyesületek bevonása a turistautak fenntartásába.
- Közterületek örökbe fogadása.
- Virágos kertek kialakítása, kapcsolódva a Virágos Zalaegerszegért és a Virágos Magyarországért kezdeményezésekhez.
- Társasházak részére tűzeg és évelő növények biztosítása a lakókörnyezetük megszépítéséhez.
- Kedvezményes virágvásárok rendezése a városlakók számára.
- Intézmények és a lakosság bevonása a településrészi zöldfelület megújításokba.
- Népszerűsítő kampányok megszervezése (ökoturizmus, kerékpáros közlekedés, hulladékgazdálkodás, hatékony energiafelhasználás).
- Köztisztasági akciók szervezése.
- Interaktív játszótér kialakítása, tanösvények működtetése.
- Város fesztiváljain a környezetvédelem/fenntarthatóság megjelenítése, alkalmazása (pl. hulladékszegény fesztivál).
- Nagyszabású faültetési akciók lebonyolítása.